

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА, ЕСТЕТИКА**

**підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

**за освітньо-професійною програмою
«Середня освіта (Інформатика)»**

мова навчання – українська

Дніпро-Слов'янськ – 2023 р.

Розробник:

Федь В.А. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Швидкий С.М. – доктор історичних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Бондаренко П.С. – кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол №11 від «18» травня 2023 р.

Завідувач кафедри філософії, історії та

соціально-гуманітарних дисциплін _____ _____ В.А. Федь

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
«29» червня 2023 р., протокол № 9

Опис навчальної дисципліни
ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА, ЕСТЕТИКА

Кількість кредитів	3 кредити ECTS
Рік підготовки, семестр	4 рік підготовки, 7 семестр
Компонент освітньої програми	Обов'язковий компонент
Викладач	Федь В.А., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін
Контактна інформація	ddrudoc@gmail.com +380 (50)- 951- 69- 25
Консультації	Щовівторка з 13.10 до 14.30, або за попередньою домовленістю
Анотація навчальної дисципліни	<i>Об'єкт</i> вивчення навчальної дисципліни – ділове спілкування. <i>Предмет</i> вивчення навчальної дисципліни – етичні, естетичні, психолого-педагогічні механізми розвитку ділового спілкування в історичній ретроспективі та сьогоденні.
Опис навчальної дисципліни	<i>Метою</i> вивчення навчальної дисципліни «Професійна та корпоративна етика, естетика» є підвищення рівня професійної культури здобувачів, формування у них цілісного розуміння професійної діяльності як єдності внутрішніх і зовнішніх складових творчого процесу, усвідомлення необхідності здобувачами постійного підвищення рівня оволодіння етичними та естетичними нормами, засадами, правилами, які повинні стати особисто набутими принципами, що складають необхідну умову успішної професійної діяльності. <i>Програмні компетентності:</i> ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти. ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів). ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності.

СК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

СК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

Ключові слова: етика, естетика, професійне (ділове) спілкування, взаємодія, діалог, естетика педагога, освіта, історія, комунікація, діалог, калокагатія, естетична свідомість, психологія ділових відносин.

Очікувані результати навчання:

РН 11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН 12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

РН 14. Уміє інтегрувати в освітній процес знання про основні історичні етапи становлення України як держави та особливості розвитку української культури; усвідомлено формувати у здобувачів розуміння цінності незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України, громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, взаємоповаги, діалогу та співробітництва.

Матеріали та ресурси:

1) *Рекомендована література:*

1. Бралатан В., Гуцаленко Л., Здирко Н. Професійна етика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 252 с.

2. Левчук Л.Т. Естетика: підручник. Київ, 2019. 518 с.

3. Федь В., Федь І. Етичне та естетичне в професійній діяльності: історична ретроспектива. *Вісник Донбаського*

	<p><i>державного педагогічного університету. Серія: Соціально-філософські проблеми розвитку людини і суспільства: зб. наук. пр. / [заснов. Донбас. держ. пед. ун-т; редкол.: Л. І. Мозговий (голов. ред.) та ін.]. 2021. Вип. 1 (13). С. 20 – 38.</i></p> <p>2) <i>Платформи та сервіси дистанційного навчання:</i> Moodle. Дистанційний курс «Професійна етика, естетика» http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1654</p> <p><i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етичні цінності URL: http://www.etica.in.ua/etichni-tsinnosti/ 2. Мовчан В. С. Етика : навчальний посібник. URL: http://www.info-library.com.ua/books-book-169.html 3. Васянович Г. П. Педагогічна етика. URL: https://pidruchniki.com/14870828/etika_ta_estetika/pedagogichna_etika 4. Вознюк Н.М. Етика. URL: https://pidruchniki.com/1497032653320/etika_ta_estetika/etika 5. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура. Діловий етикет. URL: https://westudents.com.ua/knigi/197-korporativna-kultura-dloviy-etiket-timoshenko-nl.html <p><i>Необхідне обладнання:</i> Комп'ютер (ноутбук), мультимедійний проектор, фліпчарт, ватмани, маркери</p>
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу 2. Професійна етика як науково-практична проблема 3. Історія розвитку та сутність професійної естетики 4. Морально-естетичні передумови ділового спілкування 5. Професійна культура спілкування та діловий етикет 6. Психологічна природа спілкування 7. Взаємодія та взаєморозуміння в контексті культури ділового спілкування 8. Добір способів ділового спілкування 9. Вербальні засоби спілкування та мовленнєвий етикет 10. Невербальні засоби спілкування та культура поведінки 11. Колективне обговорення ділових проблем 12. Конфлікти, шляхи їх попередження та розв'язання
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><u>Методи навчання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні (лекція (проблемна, розгляду конкретних ситуацій, консультація, круглий стіл), дискусія, співбесіда, розповідь, пояснення); – практичні (практичні заняття, вправи, розв'язання ситуацій); – наочні (спостереження, демонстрування, ілюстрування); – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання есе, рефератів);

	<p>– цифрові (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані); самостійна робота (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, розв'язання завдань)</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Здобувачі опрацьовують теоретичний матеріал лекцій, виконують завдання до практичних занять, самостійної роботи.</p> <p><u>Комунікаційна політика.</u> Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача є перевірка мінімум один раз на тиждень поштової скриньки та перегляд повідомлень відповідного дистанційного курсу на університетській платформі Moodle. Можлива комунікація телефоном чи іншими месенджерами за вимогою здобувача.</p> <p><u>Політика відвідування занять.</u> Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим – в оффлайн або онлайн режимі. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту академічної групи.</p> <p>Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем, деканатом.</p> <p><i>Види роботи здобувачів:</i> підготувати реферат, презентацію, есе (на вибір здобувача) по 3 темам (на вибір здобувача) самостійної роботи.</p>

Оцінювання

Види, методи та форми контролю.

Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий екзамен/залік).

Методи: усне опитування, письмові роботи.

Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.

Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи

у „ДДПУ”
(<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

Політика щодо оцінювання.

Результати навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою для заліків «зараховано», «незараховано»).

Навчальна дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

*Шкала оцінювання результатів навчання
здобувачів вищої освіти*

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Критерії оцінювання заліку:

– на оцінку «**зараховано**» (60-100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану самостійну роботу отримав зазначену кількість балів протягом семестру;

– оцінка «**не зараховано**» (0-59 балів) виставляється здобувачеві вищої освіти, який за час відвідування лекційних, практичних та/або лабораторних занять й за виконану

самостійну роботу не набрав 60 балів упродовж семестру, він має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;

- під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

- у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання рефератів, доповідей, есе, презентацій тощо за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);

- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;

- за наявність змістовних висновків;

- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;

- за кожен неправильну відповідь;

- за невчасне виконання завдання;

- за недостовірність поданої інформації;

- за недостатнє розкриття теми;

- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в

Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни, зазвичай, на останньому практичному та/або лабораторному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу.

На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять та за виконану самостійну роботу. Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти.

Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 2	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 3	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 4	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 5	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 6	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 7	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 8	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 9	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 10	1	0,5	4	0,5	4	0,5
Т 11	1	0,5	2	0,5	2	0,5
Т 12	1	0,5	2	0,5	2	0,5
Разом	12	6	44	6	44	6

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності: перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>, Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

Політика щодо:

✓ *дедлайнів:* роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (від -1 бала до -5 балів).

✓ *перескладання:* у разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачу та комісії.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не з'явився в день складання екзамену з поважної причини, підтвердженої документально, у відомість обліку успішності ставиться запис «не з'явився», а здобувач має право перескласти екзамен викладачеві у визначений деканатом день.

Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання екзамену з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений». Здобувач має право допрацювати необхідні бали за погодженням з викладачем та перескласти екзамен викладачеві у визначений деканатом день.

оскарження оцінювання: Якщо здобувач не згоден з оцінюванням його знань він може звернутися до апеляційної комісії та оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

✓ *академічної доброчесності* для здобувачів передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації.

За порушення академічної доброчесності здобувачі ДДПУ можуть бути притягнуті до такої відповідальності:

– повторне проходження оцінювання (контрольна робота,

	<p>іспит, залік тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; – позбавлення академічної стипендії відповідно до норм чинного законодавства; – позбавлення наданих ДДПУ пільг з оплати навчання (за умови їх отримання); – усне зауваження від працівника або уповноваженого представника адміністрації (керівника кафедри, факультету тощо) та попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; – повторне виконання завдання; – зниження оцінки за виконання завдання; – усне чи письмове повідомлення юридичної або фізичної особи, яка здійснює оплату за навчання, про факт порушення; – виключення з рейтингу претендентів на отримання академічної стипендії або нарахування штрафних балів у такому рейтингу; – позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання стипендій, грантів тощо; – відрахування.
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Навчальну дисципліну «Професійна етика, естетика» розроблено відповідно до потреб та особливостей кожного здобувача, ураховано нагальну потребу входження молодшої людини в загальнокультурний і професійний світ діяльності. Ураховано позитивні та негативні тенденції розвитку професійної діяльності в умовах інформаційного суспільства, флуктуаційне відхилення до дегуманізації професійної діяльності, коли людина перетворюється на «гвинтик» виробничого процесу. Вивчення курсу передбачає можливість оволодіння базовими принципами професійної етики, естетики завдяки яким можлива оптимізація ділових взаємин, а також опанування та застосування технологій впливу на інших людей в межах маніпуляції та актуалізації, уникненню конфліктів та, за умови їх виникнення, вдалого їх розв'язання, усвідомлення етико-естетичного потенціалу професійної і професійно-педагогічної діяльності.</p>

Федь В.А. – доктор філософських наук,
професор, завідувач кафедри філософії,
історії та соціально-гуманітарних дисциплін

